

АДЫГ ПСАЛЪЭ

КЪБР-М И ПАРЛАМЕНТЫМРЭ
ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ГАЗЕТ
ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА
И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪР

1924 ГЪЭ ЛЪАНДЭРЭ КЪЫДОКІ
АДЫГСКОЕ СЛОВО

ПСАЛЪЭ

№83 (24.989) • 2026 гъэм бадзэуэгъуэм (июлым) и 11, щэбэт • Тхъэмахуэм щэ къыдоки • И уасэр зы тумэнщ •

КЪБР-М И ІТАШХЪЭМРЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ПРЕСС-ІУХУЩІАПІЭМ КЪЫЗЭРИТАМКІЭ

Зэлушцэм и ужькІэ КЪБР-м и Іташхъэм къыхигъэщщ республикэм 2026 - 2027 гъэхэм я унэ гъэплъыгъуэ пІалъэм сом мелард 1,2-м щигъу зэрыхуитыпщынур. Жэпуэгъуэм и 1 пщІондэ зи ужь ит лэжыгъэ псори и кІэм нэсынуш. Щыналъэ гъуэгъу фондым сом мелард 1,6-рэ хухагъэкІынуш. Псори зэхэту къапщтэмэ, дызэрыт илъэсым къриубыдзу, республикэм зэлузэпщ щыщыжынуш километри 143-м нэс гъуэгъу. Налшык къалэм и закъуэ щыналъэ гъуэгъу фондым и мылькукІэ километр 44,3-рэ щызэрагъэпщыжынуш.

Цыхубэм папщІэ инфраструктурэм и къызэгъэпщыжынуш и гугъу пщІымэ, республикэм щызэпыуркъым сабий ІыгыпІэхэр, школхэр, медицина ІуэхушІапІэхэр, гъуаджэмкІэ сабий школхэр, библиотекэхэр, спорт объектхэр зехъэнымрэ ухуэнымрэ епха лэжыгъэхэр. Псоми япэ ирагъэщ цыхубэр псыкІэ къызэгъэпщын къалэныр. Фигу къэдгъэкІыжынщи, иджыпсту Налшык щызэрагъэпщыжы «Головной» псы къыщІэшыпІэмрэ абы епха гъэкъэбзапІэ станцимрэ. КъынэмыщІауэ, псыр унэхэм къезышалІэ-щІэзыш объект 19-м йолэж, абыхэм ящыцу 12-р дызэрыт илъэсым къриубыдзу яухынуш.

Хабзэхэм щыхъалъащ,
зэхъуэкІыныгъэхэр
халъхъащ

2-нэ нап.

Лъагъумыхъуныгъэ
зыщІалъхъа бзэщ
бзаджащІэхэм я Ішэр

3-нэ нап.

Анэшхуэ

4-нэ нап.

Іэснат
къыхуигъэщІащ
щэнхабзэм

10-нэ нап.

11-нэ нап.

ЯУХЫНУЩ ДЫЗЭРЫТ ИЛЪЭСЫМ

КЪБР-м и Іташхъэ КІуэкІуэ Казбек видеоэпыщІэныгъэ ІэмалкІэ хэташ УФ-м и Правительствэм и вице-премьер Хуснуллин Марат иригъэкІуэкІа, щыналъэхэм зегъэужынымыкІэ комиссэм и зэлушцэм.

ЗЭХУЭСЫМ щытөпсэлъы-хъащ 2026 - 2027 гъэхэм я бжы-

хъэ-щымахуэ пІалъэм зы-хуэгъэхъэзырын, коммуналь-нэ инфраструктурэм и лэжыкІэм кІэрымыхун папщІэ, щытыкІэм ипкъ иткІэ, ар зыхуей хуэгъэзэн зэрыхуейм. КъищынэмыщІауэ, щыналъэ гъуэгъу фондхэм мылькы зэрыхухатыкІыпхъэм төпсэлъы-хъащ, ар 2030 гъэм пщІондэ зэфІагъэкІыну зыхуагъэу-

выжа къалэнхэм яхурикъун хуэдэу. Къэуэх ІэрыщІыр къа-гъэщхъэпэу, транспортыр зэ-рагъэлажэ ІэмалыщІэхэр (ИТС) къызэгъэпщын зэры-хуейми и гугъу ящІащ. Щхъэ-хуэу төпсэлъыхъащ «Гъа-щІэм хуэщІа инфраструктурэ» лэпкъ проектмрэ «Ухуэны-гъэ» къэрал программэмрэ я зэфІэхыкІэм.

КЪЫЗЭРАГЪЭПЩЫНУЩ КІЭЛЪЫПЛЪЫНЫГЪЭ

Ди республикэм и Іташхъэ КІуэкІуэ Казбек иджыблагъэ иригъэкІуэкІа зэлушцэм щытөпсэлъы-хъащ коммунальнэ кІэрыхубжэрыху быдэхэм (ТБЮ) елэж щыналъэ ІэнагІэм зэфІагъэкІ Іуэху-хэм. Зэхуэсым хэташ КЪБР-м ухуэныгъэмрэ псэу-пІэ-коммунальнэ хозяйствэмкІэ и министрым и къалэнхэр зыгъэзашІэ Журавлѐв Андрей, Налшык къалэ администрацэм и Іташхъэм и къалэнхэр пІалъэкІэ зыгъэзашІэ Ащхъуэт Азэмэтджэрий, КЪБР-м зегъэужынымыкІэ зэгъуэныгъэм и гене-ральнэ унафэщІ Чочаев Ахъмэт, «Экотехпром» щыналъэ ІуэхушІапІэм и пашэ Абыкъу Лъостэм-бэч сымэ.

ЗЭХУЭСЫМ къыщІагъэщ коммунальнэ кІэрыхуб-жэрыху быдэхэм, ІэмалыщІэхэр я Іэдэжу, зэрелэ-жыпхъэм, ар зи пщэрыл ІуэхушІапІэм и мылькы-тех-никэ лъабжэр зэрегъэфІэкІуапхъэм, псом хуэмыдэу техникэ хэхакІэ. Дызэрыт илъэсым зэрыщІидзэрэ апхуэдэ техникэу ІуэхушІапІэм зэригъэпщыщ 20-м щигъу. Мы махуэхэм абыхэм я бжыгъэм иджыри машинэу 8 къахэхъуэнуш. Республикэм и пашэм зэ-рыжиламкІэ, а лэжыгъэм адэкІи пащэнущ.

Апхуэдэу зэхуэсым и гугъу щыщІащ кІэрыхубжэрыху зэхуэжыныгъэхэр зыхуей хуэгъэзэжын, щІэхэр къы-зэгъэпщын зэрыхуейми. Апхуэдэ щыпІэхэр джэпкІэ къызэрагъэпщынуш видео кІэлъыплъыныгъэкІэ, лэ-жыгъэр зэрекІуэкІыр унафэщІэхэм я нэлэм щІэтын па-щІэ.

КІуэкІуэ Казбек унафэ ищІащ кІэрыхубжэрыху быдэхэр и чэзэм зэщІакъуэн, дашын зэрыхуейм ехъэ-лэуэ. Апхуэдэуи къыхигъэщщ коммунальнэ кІэрыхуб-жэрыху быдэхэм щыналъэм зэрыщелэжыр и нэлэм щІэт Іуэхугъуэ нэхъыщхъэхэм зэращыщыр.

УНАГЪУЭ. ЛЪАГЪУНЫГЪЭ. ЗЭХУЭПЭЖЫНЫГЪЭ

Илъэс 20-м нэсауэ ди къэралым шагъэлъапІэ Унагъуэм, лъагъуныгъэм, зэхуэпэжыныгъэм я махуэр. Урысей Федерациэм и Президентым 2008 гъэм къыдигъэкІа Унафэм ипкъ иткІэ ягъэува а махуэшхуэр иджы-ри зэ щыхъэт тохъуэ къэрал унафэщІэхэм унагъуэм, абы кыхъуэ щІэб-лэм, Хэ-кум къытэджыкІ щІалэгъуалэм иужьрей лъэхъэнэм гулъытэ хэ-ха зэ-рыхуащІым, анэмрэ сабиймрэ ехъэлІа Іуэхугъуэ псори мыхъэнэш-хуэ зилэ унэтІыныгъэу къызэралъытэм. ЖыпІэнурамэ, дэтхэнэ къэралми и зэлузэпщыгъэр къызэралъытэр абы и унагъуэ къызэрыгуэкІым илэ псэукІэм и лъагагъымыкІэщ, абы исхэр зыхуей-зыхуэфІхэр ягъуэту гъа-щІэм зэрыхэтыфымкІэщ. Дызэрыт лъэхъэнэр къызэрыгуэкІыу щы-мытми, унагъуэмрэ абы исхэмрэ хуащІ гулъытэм къегъэлъагъуэ къэрал унафэщІэхэр Хэкум и къэкІуэнуэм зэрегупсысыр.

(КІэухыр 12-нэ нап. итщ).

Къалэм и зэгузэпэщыгъэр яубзыху

КъБР-м и Ізташхъэ КІуэкІуэ Казбек лэжыгъэ ІуэхукІэ яхуэзаш Налшык къалэ администрацэм и унафэщым и къалэнхэр пІалъэкІэ зыгъэзашІэ Ащхуэт Азэмэджэрийрэ республикэм и къалашхъэм и архитектор нэхъыщхъэ Быдэ Аслъэнрэ.

ЗЭІУЩІЭМ щытепсэлъыхъаш Налшык и архитектурэ теплэм адэкІэ зэрырагъэужыным, къалэм и зэгузэпэщыгъэм. Мы гъэм гъуэгу лэжыгъэхэр шрагъэкІуэкІ псэупІэ унэхэм екІуалІэ дыхъэлэхэм. Ізташхъэм къыгъэзаш абыхэм къегъэщыІлІа щыналъэр зыхуей хуэгъэзэнми мыхъэнэшхуэ зэріІэр. КъышынэмыщІауэ, къалэм жыджэру шрагъэкІуэкІ фэтер куэдэ зэхэт унэхэр зэгъэпэщыжыным хуэунэтІа лэжыгъэхэр - унашхъэхэр, лифтхэр, инженер коммуникацэхэр зэрахъуэкІ. Мы илъэсым апухуэдэ лэжыгъэхэр шрагъэкІуэкІуынуш унэ 75-м.

Зэпэщ ящІыжынуш жылагъуэ щыплэу 9 - Хъэсэней, Белая Речкэ, Кэнжэ, Іэдиіху къуажэм я зыгъэпсэхуплэхэр, Чернышевскэм и цІэр зезыхъэ уэрамым иІэ жыг хадэ цыклур, Сабийхэмрэ щІалэгъуалэмрэ творчествэмкІэ я уардэунэм и щІыбагъым къыдэт щхъэ зытемылъ музейр, Ашуровым и цІэр зезыхъэ уэрамым щыІэ Зэныбжыгъуэгъэм и жыг хадэ цыклур, ТекІуэныгъэм и паркымрэ Экстрим-паркымрэ.

КІуэкІуэ Казбек пщэрылъ ящІащ лэжыгъэр зыхуей хуэзэу зэрырагъэкІуэкІым, псом хуэмыдэу унэщІэхэр шаухуэкІэ къалэм и хъэлбэхэм я архитектурэ щытыкІэр екІуу хъума хъуным кІэлъыплъыну.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым 2026 гъэм и гъатхэ сессиер щихуынуыр бжыхъэ сессиер щыщІидзэнуыр ятеухуауэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и Унафэ

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и Регламентым и 41-нэ статья и 1-нэ Іыхъэм ипкъ иткІэ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым унафэ ещІ:

1. Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым 2026 гъэм и гъатхэ сессиер щихуыну, бжыхъэ сессиер щыщІидзэну пІалъэхэр гъуыны къызэрызэкІэлъыкІуэм хуэдэу 2026 гъэм бадзэуэгъуэм и 10-мрэ фокІадэм и 7-мрэ.

2. Мы Унафэм къару егъуэт ар къыщашта махуэм щегъэжъауэ.

Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Парламентым и Унафэщым и къуэдзэ

ЖАНАТАЕВ Сэлим

Налшык къалэ
2026 гъэм бадзэуэгъуэм и 9-м
№323-П-П

Ветераным илъэсищэр хуагъэлъапІэ

Урысей ФСИН-м и управленэу Къэбэрдей-Балъкъэрым щыІэм хыхъэ колоние №5-м и лэжыкІуэхэр ехъуэхуаш Хэку зауэшхуэм и ветеран Дегтяренкэ Василий и ныбжыр илъэси 100 зэрырикъумкІэ.

Ставрополь къыщалъхуа Дегтяренкэ 1943 гъэм и бжыхъэм хыхъаш Дзэ Плъыжыым. Илъэс 17 ныбжыым иту арат Дегтяренкэ Василий Етіуанэ Беларус фронтым и связист щыхуам. Ар яхэташ Белоруссиермрэ Польшэмрэ хуит къэзыщІыжахэм, Берлин ебгъэрыкІуахэм. Василий къыхуагъэфэахэм ящыщ Хэку зауэ орденым и етіуанэ нагъыщэр, Жуковым и медалыр, «Белоруссиер хуит къызэрищІыжам папщІэ», «Варшавэ хуит къызэрищІыжам папщІэ», «Берлин къызэрищІа папщІэ», «1941 - 1945 гъэхэм екІуэкІа Хэку зауэшхуэм Германиер зэрыщытекІуам папщІэ» медалхэр.

1950 гъэм щыщІэдзэу ветераныр лэжыаш Тэрч районым хыхъэ Урожайнэ къуажэм дэт пощтым и унафэщым и къуэдзэу, адэкІэ Май районым Іэпхуэри, абы пошт зэпыщІэныгъэмкІэ и ІуэхушІапІэм и ІэщІагъэлІ хуауш.

ІлэщІыгъуэ къэзыгъэщІа нэхъыжыфІым ехъуэхуэну кІуахэм Василий Иван и къуэм фыщІэ хуащІащ фашист Германиер пэщІэту къыгъэлъэгъуа Іыгъэмрэ къэмылэнджагъэмрэ папщІэ.

Езыр хъэщІэхэм ядэгъуашауэ зауэ илъэсхэм теухуа и гукъэкІыжхэмкІэ.

УФСИН-м и лэжыкІуэхэр ветераным ехъуэхуаш узыншагъэ быдэ иІэу псэуну. ПщІэшхуэ хуащІу офицерхэм абы ІэщІалъхъащ удз гъэгъэрэ тыгъэрэ.

Зыгъэхъзырар БАХЪСЭН Азэмэщ.

КъБР-м и Парламентым

Хабзэхэм щыхэплъащ, зэхъуэкІыныгъэхэри халъхъащ

КъБР-м и Парламентым и Унафэщым и къуэдзэ Жанатаев Сэлим 2026 гъэм и гъатхэ лэжыгъуэм и иужьрей зэгушІэр иригъэкІуэкІащ. Абы республикэм и мылкъум, псэупІэ-коммунальнэ ІуэхушІапІэм, щэнхабзэм, ухуэныгъэм, лэжыгъэ ІэнатІэхэм епха хабзэхэм щыхэплъащ, зэхъуэкІыныгъэхэри щыхалъхъащ.

КъБР-м и республикэ мылкъуу 2026 гъэм, къэлбэгъэну 2027 - 2028 гъэхэм тещІыхъам, зэхъуэкІыныгъэхэр хэлъхъэным теухуа проектыр игъэбелджылащ КъБР-м финансхэмкІэ и министр Лисун Еленэ.

- ЗэхъуэкІыныгъэхэр ехъэллэщ республикэм и мылкъур зэпэлытауэ гъэбелджылыным. 2026 гъэм къриубыдэу республикэм и хэхъуэр сом 1 мелардрэ мелуан 372,5-кІэ дгъэбэгъуэну ди гугъэщ. Абы щыщ сом мелуан 969, 8-р налог-мыналог мылкъум къыхэкІын хуейщ, республикэм и зымыгъэзэж хэхъуэуи сом мелуан 402,7-р хэлъынуш, - жиІащ министрым.

КъызэрыхыгъэщамкІэ, республикэм и мылкъум къыхэхъуэн хуейщ ІуэхушІапІэхэм я хэхъуэм теухъэ налогоуи сом мелуан 315,6-рэ, цІыху щхъэхуэхэм я хэхъуэм теухъу сом мелуан 76,1-рэ, зэхуэзыгъэдэж мылкъум теухъу сом мелуани 111,1-рэ, щІыуэпсым и хъугъуэфІыгъуэ къыщІэхыным теухъу сом мелуани 3,1-рэ. 2027 гъэм щышылэм и 1-м ирихъэлІэу республикэм и къэрал щыхуэр сом меларди 6,7-р хуэдизыну хуагъэфэащ.

- 2026 гъэм къриубыдэу Къэбэрдей-Балъкъэрым и хэхъуэр сом мелард 73,7-рэ хуэдизщ. Зыхуеиуер сом мелард 77,683-рэ мэхъу. Щыхуэу къытенэнур сом меларди 3,9-рэ хуэдизынуш. 2027 - 2028 гъэхэм тещІыхъа республикэ мылкъум теухуа проектми зэхъуэкІыныгъэ зыбжанэ къыщыгъэлъэгъуаш, - жиІащ Лисун Еленэ.

КъБР-м и Парламентым мылкъумкІэ, налогхэмрэ финансхэмкІэ и комитетым и унафэщІа АфэщІагъуэ Михаил жиІащ бюджетым теухуа проектым Правительствэм къыбгъэдэкІ зэхъуэкІыныгъытуху зэрыхалъхъар. Проектыр зэгушІэм къыщаштащ.

Къат куэдэ зэтет унэхуэ республикэм щыІэхэр хэхъэным теухуауэ къэпсэлъащ КъБР-м и Парламентым ухуэныгъэмрэ псэупІэ-коммунальнэ хозыштвэмкІэ, гъэсыныпхъэ-энергетикэ комплексымкІэ и комитетым и унафэщІа Къумал Заурбэч. Къат куэдэ зэтет унэхэм щыпсэхуэм зэдаи мылкъур хэхъэнымкІэ фондым и мылкъум щыщІэ лифтхэр зэрахъуэкІынуш е зыхуей хуагъэзэнуш.

Лэжыгъэ ІэнатІэ зымыІэхэм икІи зымыгъуэтхэм квотэкІэ ядэлъыкІуыным теухуауэ къэпсэлъащ КъБР-м и Парламентым ЛэжыгъэмкІэ, социальнэ политикэмкІэ, узыншагъэмрэ ветеранхэм я ІуэхухэмкІэ и комитетым и унафэщІа Къэжэр Хъусен.

КъБР-м и законом и 36-нэ статья, Щэнхабзэм теухуам, зэхъуэкІыныгъэхэр хэлъхъэным тепсэлъыхъащ КъБР-м и Парламентым щэнхабзэмкІэ, жылагъуэ Іуэху-

хэмрэ хъыбарегъащІэ политикэмкІэ и комитетым и унафэщІа Текуев Амырбий.

Щэнхабзэм теухуауэ щыІэ федеральнэ законом и мардэм тету къашта проектым ипкъ иткІэ, КъБР-м и Правительствэм джэпкІэ Іэмал иІэнуш республикэм бэджэндэу щат ІуэхушІапІэхэм я уасэр игъэбелджылыну. Тхылъ, газет, журналхэр зыщэхэм я Іуэхур нэхъ тыншу ягъэкІуэтэнущ, щэнхабзэ зэгушІэхэри нэхъыбэрэ къызэрагъэпэщынуш. Мы хабзэм къару егъуэт 2026 гъэм и бжыхъэм щыщІэдзэуэ.

Урысей Федерациэм и Федеральнэ Зэхуэсым и Къэрал Думэм я жэрдэмыр Іэрагъэхъэным тепсэлъыхъащ депутатхэр. Ар ехъэллэщ «Унэ хъэщІэщ хуэлухуэщІэм хуэкІуэным теухуауэ» федеральнэ хабзэм и 1, 9 Іыхъэхэм зэхъуэкІыныгъэ хэлъхъэным.

- КъБР-м щыІэщ «хъэщІэ егъэблэгъапІэ» къалэныр тыншу щыпхуэгъэзэщІэну унэ 300 хуэдиз. ИтІани, ди щыналъэр зи гугъу тщІы гъэунэхуныгъэм хэткъым, - жиІащ КъБР-м и Парламентым Экономикэ политикэмкІэ, туризмэрэ хъэрычэт ІуэхухэмкІэ и комитетым и унафэщІа Іэпщэ Заур. Абы къыхыгъэащ щыналъэм туризмэм зэрызыщІужьри.

КъБР-м и Парламентыр 2026 гъэм и бжыхъэ лэжыгъуэм хиубыдэу зыхэплъэну Іуэхугъуэ нэхъыщхъэхэм тепсэлъыхъащ КъБР-м и Парламентым КІэлъыплъыныгъэмрэ регламентымкІэ и комитетым и унафэщІа Кансаевэ Еленэ.

Жанатаев Сэлим депутатхэм фыщІэ яхуишІащ купщІафІэу зэрылажъэм, жэрдэм щІэщыгъуэхэр къызэрыхалъхъэм, республикэр егъэфІэкІуэным теухуа Іуэхуэр зэрызэфІахым папщІэ.

Гъатхэ лэжыгъуэр зэхуащІыжаш Урысей Федерацимрэ Къэбэрдей-Балъкъэрымрэ я гимнхэмкІэ.

ГУГЪУЭТ Заремэ.

07.00, 12.35, 17.10 Новости
07.05 Все на Матч! Прямая трансляция
09.30 Футбол. Чемпионат мира-2026. 1/2 финала. Трансляция из США (6+)
11.45 Улетный футбол. Прямая трансляция
12.40 Футбол. Чемпионат мира-2026. 1/2 финала. Трансляция из США (6+)
14.55 Футбол. Чемпионат мира-2026. 1/2 финала. Трансляция из США (6+)
17.15 Все на Матч! Прямая трансляция
18.00 Футбол. Чемпионат мира-2026. 1/2 финала. Трансляция из США (6+)
20.15 Все на Матч! Прямая трансляция
22.25 Футбол. Аргентина - Франция. Чемпионат мира-2022. Финал. Трансляция из Катара (6+)
01.25 Пляжный волейбол. Финал Кубка России. Мужчины. Финал. Трансляция из Орла (6+)
02.25 Легкая атлетика. Мировой континентальный тур. Трансляция из Венгрии (6+)
04.00 Стрельба из лука. Кубок мира. Классический лук. Индивидуальное первенство. Трансляция из Испании (6+)

Зыгъэпсэхугъуэ махуэм

Малъхъэдис

Зыгъэхъзырар
щхъэщэмыщӀ Изэщ

Хабзэжыыр хабзэщӀэу къождэ

• Жылэгъуэхэр

- ♦ Гъуэгъушхуэр лъэс лъагъуэ цыкӀу-цыкӀуэр яхуэн.
- ♦ Гъунэгъу ди гугъэр зэрыжыжэ, жыжэ ди гугъэр зэрыгъунэгъу.
- ♦ Адэ псори дэкъым, анэ псори нэкъым.
- ♦ Адэ-анэ я хъэкъ къызытенам, бынкӀэ епшыныж.
- ♦ Адэ-анэм я фэ быным ираплъ.
- ♦ Быныр гъэса хуамэ, гу лъытэгъуейкъым: зыплар иплъжу плъагъунщ.
- ♦ Зи къарум къымыгъэгъуэм и унэцӀэ-адэцӀэм трегъэчыныхъ.
- ♦ Хабзэжыыр хабзэщӀэу къождэ.
- ♦ Цыхум узэрыдихъэхынури гущыкӀ зэрыхуэпщӀынури зы бетӀамалщ.
- ♦ ЩыӀэщ цыху уигуи ирмыхъу, зыкӀэрыбгъэхуи мыхъу.
- ♦ Щыхуэр упшыныжми, лъухутхъэбзэу къыптонэ.

БЕЙТЫГЪУЭН Сэфарбий.

• ГушыӀэ

СыкӀуэцӀакъухъми, содэ

- Урысбий лэжъакӀуэ къыкӀыжу унэм здэкӀуэжым, тыкуэным къыщӀӀэкӀыжа я гъунэгъу фызыр къыхуэзаш.
- Дауэ ущыт, Урысбий?
 - Тхъэм уигъэузыншэ! Дыхъарзынэщ, Хъэбибэ.
 - Тхъэ, Урысбий, бзэгу зесхъэнэ сфӀэмыфӀ, ауэ бжезмыӀэуи схумышэчыну.
 - Сытыт, Хъэбибэ?
 - Уащримыгъусэм деж, а ныбжъэгъукӀэ узэджэ гупым къыпху-жалэр зэхозгъэхашэрэт.
 - Уащримыгъусэм деж, жыплӀа? Сащримыгъусэм деж, узэлхъэ, сыкӀуэцӀакъухъми, содэм сэ абыхэм! - И пащӀӀэкӀэ цӀэгуфӀыкӀри ежъэжаш цӀалэр.

ДУМЭН Мурадин.

КӀэртӀофрэ кхъуей цӀынэрэ зыдэлъ дэлэн

• Шхыныгъуэхэр

Фэ темылъу гъэа кӀэртӀофыр ягъэупщӀыу, кхъуей цӀынэр тыкӀыр цыкӀуэрэ зэпаупщӀ. А псори лыхъэжым шабэу щӀагъэкӀ, теп-щэчышхуэм иралъхъэ, шыгъу, шыбжий, джэдгын халъхъэ, фӀыуэ зэхэгъэзэрыхъ. Из-кӀэ ящӀри ягъэтылъ. ИтӀанэ пщагъэ зыхэлъ тхъэв яху, абы кӀэртӀоф изкӀэ тралъхъэ, тхъэв кӀапэхэр зэкӀэрагъэпщӀэжри, хупхъэкӀэ хъу-рейуэ яху, и лъагъыр см 2 хуэдизу. Дагъэ зыщыхуа тебэм иралъхъэри, захуэ ящӀыж. И кум сапӀэкӀэ гъуанэ хуащӀ, хъэкулъэм ирагъэу-вэри, хъэзыр хъуху, дакыкӀи 10 - 11-кӀэ, ягъа-жэ. Тебэр къытрахыж, дэлэным тхъуцӀынэ шахуэ, лыхъуэрэ зэпаупщӀри, хуабэу яшх, ша-тэ и гъусэу.

Халъхъэхэр: Тхъэвым: гуэдз хъэжыгъуэ - г 400, псыуэ - г 200, пщагъэу - г 10, зы джэдэкӀэ, фӀошыгъуу, шыгъуу - узыхуейм хуэ-диз. Дэлэным дэлъынур: кӀэртӀоф укъэбзауэ - г 600, кхъуей цӀынэу - г 400, бжын цӀынэу - г 100, шатэу - г 200, шыгъуу, шыбжийуэ, буршу,

джэдгынэу - узыхуейм хуэдиз, дэлэн жъам ша-хуэ тхъуцӀынэу - г 30.

• Хабзэ

маным узэрыщрихъэлэжыр
зэзэмызэххэщ.

НысэкъешэкӀыж

Ипэ зэманым адыгэхэм ны-сашӀэрзанщӀэу унэямышэу, я лыхъы, ныбжъэгъу е я гъу-нэгъу гуэрэм и унагъуэм плӀ-лӀэ хъакӀэ шагъэлэрт. Ны-сашӀэр а унагъуэм къыщра-шыжыным деж, гум цыхубз зытӀуш, пшынауэ я гъусэу, шу гупи яужь иту кӀуэхэрти, «УэредадэкӀэ» къашэжырт. Абы «нысэкъешэкӀыжкӀэ» еджэу шытащ. Хабзэм ди зэ-

Нысэлъыхъу

Адыгэхэм хабзэу ялащ. Зи къэщэгъуэ хъуа щӀалэ зилэ унагъуэм и благъэхэмрэ лыхъыхэмрэ яжриӀэрти, хъэ-блэ-хъэблэкӀэрэ, къуажэ-къуажэкӀэрэ хэт хъыджэбз ишэгъуэ илэми, ар нысэ хъ-унрэ мыхъунрэ щэхуу шыщӀа-гъэупщӀэхэрт, шыкӀэлъагъэ-плъхэрт. Апхуэдэу нысэ яхуэ-хъун унагъуэм къыщалъы-хъуэ зэманым «нысэлъыхъу» ящӀ хужалэрт. Хабзэр ди зэ-маным мэкӀуэдыж.

• Къуалэбзухэр

АмкӀыш

Цыжыдадэ лъэпкъщ. Що-псэу Европэмрэ Кавказымрэ я мэххэм. Цымахуэм зыщӀыплӀ лъэтэжырккъым. Абгъуэ щыщӀыр псей, уздыгъей жыг гъуанэхэрщ. Адрей цыжыдадэ лӀэужыгъуэхэм къащхъэщыкӀыу и пщэм кусэ фыцӀэхэр хэлъщ, хулъэ щӀа-гъым гъуэжыфэ къыщӀо-уэ. И лусым хохъэ псей, уздыгъей жыг жылэхэр, хъэпщхупщэр.

«Уадыгэкъэ?!»

Зымахуэ къуажэм сыкӀуэ-жауэ уэ ущыпсэууэ шыта уэрамым сыдыхъат. Сыт хуэ-диз илгъэс дэкӀа сэ иужуэ абы сыщыдзэтыжа лъандэрэ?! ИтӀани тыншу къэсцӀыхужащ фӀи унэр. Иджы абы ибгъукӀэ къыщыт унэщӀэ дахэшхуэ. Ауэ дэнэ кӀуа фӀи пщӀантӀэм дэ-мэракӀуейр? Абы и щӀагъыр зи джэгуплӀэу шыта уэ къыпхуэзэ-шу, уи лыхъуакӀуэ ежъауэ ара? Хъэуэ, ираупщӀыкӀлаш: солъагъу щӀым къыхэхщ къу-дейуэ къэна и лъабжэр.

Сэ сощӀэ, уэри куэд щӀауэ ущыпсэужырккъым мы пщӀан-тӀэм, нэгъуэщӀ къуажэ хэщӀа-плӀэ пщӀащ. Ауэ, итӀани, щхъэ къысфӀэщӀа, адэ ди щӀалэ-гъуэу щыщытам хуэдэу, узэкӀу-жу, укысхуэгъуфӀэу, моуэ иджыпсту фӀи куэбжэ цыкӀур къыӀупхыу си деж укыдэкӀы-ну?..

ИгъашӀэми жалэ: «Уадыгэ-къэ?!» Абы кыкӀ мыхъэнэр илэу зэи жалэркъым: «Уурыскъэ?!» «Унэгъуейкъэ?!», «Ужурткъэ?!» ЖыплӀэмэ, дыхъэшхэн хъун фӀэкӀа, зыри къыкӀынукъым.

ЩыӀэщ цыху, зэи пэж жызымыӀэфын, сыт щхъэкӀэ жыплӀэмэ, и псэр пцӀым гъэр ищӀауэ мӀэпсэури.

Зымахуэ Налшык здисша си ныбжъэгъу си гъусэу ди къуажэкъэм дихъат. «Мис си адэм и кхъащхъэр, мыр си анэ-раш», - жысӀащ сэ, сынхэм са-тӀэбзурэ. Абыхэм си ныбжъэ-гъуми щыму лэ дилъащ. ИтӀанэ жилащ: «Сыту уи насып уэ - уи унагъуэ укыхъэжам хуэдэщ. Мор уи адэщ, мыр уи анэщ».

Сэ згъэщӀэгъуащ абы жлар. Ар дауэ? Зи кхъащхъэ ды-щхъэщыт си адэ-анэм щхъэкӀэ апхуэдэу жыплӀэ хъун? Сыт насып мыбы зи гугъу ищӀыр?

И псэлэкӀэм лӀанкун сы-зэрищӀам гу лъытэри, ныб-жъэгъум жилащ: «Сэ икӀукӀэ насыпышхуэу слъытэнт, уэ пхуэдэу, си адэ-анэм я кхъа-щхъэр здэщӀыӀэр сщӀэуэ, сигу къыщыкӀам деж сыкӀуэрэ ахэр слъагъуфу шытамэ... Си адэр, зы илгъэс фӀэкӀа сыхыхъуауэ, 1937 гъэм яукӀащ. Си анэр ягъэтыс-ри, Север жыжъэм ягъэкӀуа-ти, абыи кыгъэзэжакъым. ТӀуми я кхъащхъэхэр дэнэ щыӀэми сщӀэркъым... Иджы къыбгурыла «уи насыпщ» цыжысӀэр?..»

КЪАГЪЫРМЭС Борис.

Псалъэзэблэдз

1				2			3	4			5
			6			7			8		
9									10		
					11		12				
			13				14				
15					16	17					18
19			20						21		
			22	23				24			
25											
							26				

Бадзэуэгъуэм и 4-м ди газетым тета псалъэзэблэдзым и жэуапхэр:

ЕкӀуэкӀыу: 1. Гунэф. 5. Шытх. 7. Дурэш. 8. ГууцӀ. 9. Гъуо. 11. Гуцэ. 16. Дэ. 17. Ущ. 18. Шыдыгу. 20. Гуимэ. 21. «Нанэ».

Къехыу: 2. НапщӀэ. 3. Фэдэн. 4. Къыр. 5. Шэшэн. 6. Тхъэгъуш. 10. Пщы. 12. Нэсри. 13. ИзкӀэ. 14. Гуэгъуэн. 15. Тумэн. 19. Дыд

Зэхэзылъхъар
БИЦУ Жаннэщ.

